

Contents

Балкански стандарт за въглеродни кредити (БСВК).....	3
Преамбюл.....	3
1. Цел.....	4
2. Основни принципи.....	4
3. Управление и правна рамка	5
3.1 Кодекс на поведение, антикорупция и прозрачност.....	5
3.2 Свободно, предварително и информирано съгласие (FPIC)	5
3.3 Ексклузивитет	6
4. Допустими програми, методологии и проекти	6
a) Изисквания за допустимост	6
b) Процес на одобрение по стандарт БСВК	7
c) Експертна оценка и управление	7
d) Категории на одобрение	7
e) Преходни положения при смяна на версия	7
f) Преглед и публичност	8
5. Критерии за допустимост на проекти	8
6. Допустимост и одобрение на методологии.....	8
6.1 Одобрение и оценка на методология	9
6.2 Принципи на количествено измерване и консерватизъм	9
6.3 Актуализиране и прозрачност	10
7. Валидиране и верификация	10
7.1 Валидиране	10
7.2 Верификация.....	11
8. Мониторинг и докладване на проектите (MRV)	12
8.1. Буферен механизъм и постоянство.....	13
8.2 Несигурност при съхранението	13
8.3 Дигитализация на кредити	14
8.4 Изисквания за устойчивост.....	15
a) Екологична устойчивост.....	15
b) Икономическа устойчивост.....	15
c) Социална устойчивост.....	15
d) Институционална устойчивост	15
e) Устойчивост спрямо пазара и търсенето	16
9. Проекти с ретроспективна дата на започване	16
10. Право на собственост върху въглеродните кредити.....	16

11. Оценка на социалното и екологичното въздействие	16
12. Процедура за актуализиране на документи	17
13. Жалби.....	18
14. Приложения (образци).....	18

Балкански стандарт за въглеродни кредити (БСВК)

Разработен от: Балкански регистър за въглеродни кредити АД („БРВК“ АД), със седалище и адрес на упр от ТР

Версия: 1.0
Дата: юли 2025г.

Преамбюл

Балканският регистър за въглеродни кредити (БРВК) е създаден в отговор на необходимостта от изграждане на регионална, правносъвместима и прозрачно функционираща система за регистриране, проверка и управление на въглеродни единици, генерирани чрез проекти с доброволен характер. Регистърът отразява ангажимента на проектите към изпълнение на международните цели в областта на изменението на климата и опазването на околната среда, заложиени в:

- Закона за опазване на околната среда (ЗООС).
- Закона за почвите, Закона за чистотата на атмосферния въздух, Закона за водите, Закона за енергийната ефективност, Закона за опазване на земеделските земи, Закона за управление на отпадъците, Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (март 2023), както и стратегически документи като „Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването 2014–2020“ и „Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите“.
- Регламент (ЕС) 2018/841 относно ползването на земята, промяната в земеползването и горското стопанство (LULUCF); допълнен и ревизиран от Регламент (ЕС) 2023/839
- Закона за ограничаване изменението на климата (ЗОИК, , обн. ДВ, бр. 22 от 2014 г.);

„Балкански стандарт за въглеродни кредити“ служи като инструмент за доброволно участие на субекти от България и региона в пазарни и извънпазарни механизми за компенсиране на въглеродни емисии, базирани на доказуеми и проверими резултати от проекти за намаляване или улавяне на емисии на парниковите газове.

С цел постигане на пълна съпоставимост с международните практики и изискванията за висока степен на екологична и правна надеждност, БРВК АД разработи и поддържа собствен Балкански стандарт за въглеродни кредити (Balkan Carbon Credits Standard), прилаган в рамките на програми, структурирани по проектен тип, сектор и приложена методология.

Стандартът включва:

- дефиниции и критерии за допустимост на проектите;
- изисквания за верификация, валидация и мониторинг;

- механизми за управление на риска, резервен фонд (буферен механизъм) и проследимост;
- процедури за регистриране, прехвърляне и оттегляне от обращение на кредити;
- механизми за предотвратяване на двойно отчитане и предотвратяване на измами.

1. Цел

Стандартът представлява кредитен механизъм, който има за цел да стимулира и възнагражда само допълнителни нови премахвания на CO₂, т.е. тези, които не биха възникнали при липса на механизми или проекти за отстраняването им. Обхващат се различни проекти за смекчаване на изменението на климата, които намаляват или премахват емисиите на парникови газове (ПГ) чрез различни практики, като например улавяне на въглерод в почвата, залесяване, повторно залесяване, подобряване на пасищата и възстановяване на влажните зони, ВЕИ.

Стандартът важи за всички проекти, които търсят сертификация чрез Балканския регистър за въглеродни кредити (БРВК), независимо от държавата на изпълнение. Той гарантира, че всеки издаден кредит представлява реална, измерима, допълнителна и проверима климатична полза, съгласно най-добрите практики

Целта на Стандарта е да насърчава устойчиви практики по различни програми с измерими резултати; да осигури проследимост на издадените въглеродни кредити чрез буферен механизъм, прозрачност и верификация на резултатите и ползите от проекти по различни програми.

2. Основни принципи

Въглеродният кредит е удостоверение за един спестен или премахнат от атмосферата тон въглероден диоксид (или еквивалентен парников газ). Тези кредити могат да се търгуват на пазарите, като основната цел е да се компенсират емисии на компании, които се стремят към въглеродна неутралност. Всички признати методологии, проекти и програми, регистрирани по този стандарт, трябва да спазват следните принципи:

- **Измеримост** – намалението и/или премахването на емисиите трябва да се измерва по доказани методи
- **Допълняемост** – дейностите по поглъщане на въглерод трябва да надхвърлят стандартните практики и изискваното от закона
- **Устойчивост** – запазване на тези компенсации за в бъдеще и фокусиране върху дългосрочното съхранение на CO₂e и управлението на риска от повторно освобождаване на емисии
- **Прозрачност** – всички методологии, документи и транзакции трябва да са публично достъпни в платформата на Регистъра
- **Верификация и валидиране**: Всички проекти подлежат на одит от трета страна

- **Екологични и социални съпътстващи ползи** – без вреда за хората или природата, с принос към биоразнообразието, равнопоставеността и благосъстоянието на общностите (местно и коренно население)

Стандартът задава да бъде определена базова линия във всички проекти, която да определя изходни нива на съдържанието на ПГ с които да бъдат съпоставени с последващи резултати от изчисления. Базовата линия е отправната точка по която се следи развитието на проекта и установява ефективността на проекта.

3. Управление и правна рамка

Стандартът управлява и осъществява контрол над дейността на Балкански регистър за въглеродни кредити, одобрява програми и методологии и тяхното прилагане в различни проекти

Всички участници се задължават да приемат и спазват Общите условия, както и да действат в съответствие с приложимото българско и международно законодателство, включително, но не само, нормите на действащите закони, подзаконовни нормативни актове, регламенти, директиви и международни договори, по които Република България е страна.

3.1 Кодекс на поведение, антикорупция и прозрачност

Стандартът изисква всички физически и юридически лица, с които има договорни отношения, да спазват стриктно всички указания и процедури на компанията, касаещи антикорупционните практики, етиката и прозрачността. Прилагането и спазването на Кодекса на поведение е задължително за всички служители, членове на управителни и консултативни органи, клиенти, партньори, изпълнители и външни доставчици.

БСВК следва строга политика за предотвратяване на конфликт на интереси, която обхваща всяка участваща страна. Никой служител, член на управителния съвет, собственик на методология, собственик на проект или друго заинтересовано лице няма право да действа като разработчик на проекти или да извлича пряка финансова облага от такова участие.

Стандартът, Регистърът и всички техни служители или представители нямат право да оказват влияние върху цената на продажба на въглеродни кредити, нито да получават възнаграждение, изчислено като процент от такова продажба.

Всички участници са длъжни да спазват Кодекса на поведение, който определя очакваните професионални и етични стандарти при всички дейности, свързани с функционирането на Регистъра и сертифицираните проекти.

3.2 Свободно, предварително и информирано съгласие (FPIC)

Съгласно Декларацията на ООН за правата на коренното население (приета през 2007 г.), свободното, предварително и информирано съгласие е основно условие за всяка дейност, която засяга земите, териториите и ресурсите, принадлежащи на коренното население (CRI, FPIC).

Стандартът гарантира, че всички практики и дейности са в съответствие с приложимите правни разпоредби относно собствеността върху земята и достъпа до ресурси; упражняването на традиционни дейности на земеделска земя и други аспекти на околната среда¹.

3.3 Ексклузивитет

През периода, в който титулярят на сметката или собственикът на проекта е регистрирал кредити в Балканския регистър за въглеродни кредити, те се съгласяват да не регистрират същите кредити в друг регистър.

4. Допустими програми, методологии и проекти

Стандартът разглежда и одобрява различни методологии и проекти за смекчаване на климатичните промени в програми като:

- Програма „Селско стопанство“
- Програма „Гори“
- Програма за възстановяване на влажни зони и торфища
- Програма „Води“
- Програма „Възобновяеми енергийни източници“ (ВЕИ)

Всички проекти, методологии и програми следва да съответстват на изискванията на Стандарта (БСВК).

а. Изисквания за допустимост

Методологиите и програмите, одобрявани и/или разработвани в рамките на Стандарта, трябва да отговарят на следните условия:

- Научна обоснованост: Методологията трябва да се базира на признати научни принципи и да използва утвърдени техники за измерване, отчитане и верификация (MRV).
- Приложимост в регионален контекст: Подходите трябва да бъдат релевантни и приложими към биофизичните, икономически и правни условия в региона.
- Измеримост и достоверност: Методологията трябва да включва ясно дефинирани уравнения, параметри и процеси за изчисление на базова линия (baseline), допълняемост, течове и несигурност.
- Допълняемост: Методологията трябва да осигурява средства за оценка дали даден проект предоставя климатични ползи над обичайното (business-as-usual baseline) или регулаторно изискваното състояние.
- Проверимост: Всички дейности и резултати, свързани с прилагането на методологията, трябва да бъдат обективно проверими от квалифицирана и независима трета страна.

---

¹ В България няма официално признати коренни народи. Признатите езикови малцинства не подлежат на прилагане в посочените сектори.

- Ползи за климата: Предложеният тип дейност трябва да води до реални, дългосрочни и устойчиви намаления или поглъщания на емисии на парникови газове.
- Минимални рискове за околната среда и обществото: Предложените дейности не трябва да предизвикват отрицателни въздействия върху екосистемите, биоразнообразието или засегнатите местни общности.
- Участие на заинтересованите страни: Трябва да се прилага адекватен механизъм за информираност, консултации и вземане предвид на мненията на засегнатите страни.
- Преглед и одобрение от Технически комитет: Всички методологии, проекти и програми подлежат на вътрешен експертен преглед и становище от Техническия комитет, преди сертифициране и въвеждане в употреба.
- Периодичен преглед и актуализация: Одобрените методологии се подлагат на регулярна техническа преоценка с оглед нови научни данни, регулаторни промени или практически наблюдения.

b. Процес на одобрение по стандарт БСВК

Всички програми, методологии и проекти, които кандидатстват за сертифициране по стандарта „Балкански въглеродни кредити“ (БСВК), преминават през цялостна процедура на вътрешен експертен преглед и външна обществена консултация. Оценката се осъществява от оторизирани лица под надзора на Техническия комитет – независима група от експерти, ангажирани по договор.

c. Експертна оценка и управление

Техническият комитет контролира процеса на експертна оценка, като всички участващи експерти предварително декларират спазване на Кодекса за поведение и Политиката за поверителност, липса на конфликт на интереси и подписват Споразумение за поверителност. Всички предложени протоколи се подлагат на задължително обществено обсъждане, в рамките на което заинтересованите страни могат да представят писмени становища в определен срок.

A. Категории на одобрение

Одобрението включва три категории:

- А) Одобрение на програми – осъществява се чрез обществена консултация;
- Б) Одобрение на методологии – включва както технически, така и обществен преглед;
- В) Одобрение на проекти – съчетава техническа оценка и участие на заинтересованите страни.

В. Преходни положения при смяна на версия

За улеснение на текущи проекти при обновяване на Стандарта са предвидени преходни мерки: проектите в процес на валидация могат да продължат по предходната версия на стандарта до шест месеца; проектите в процес на верификация могат да приключат текущия период на кредитиране според старата версия, освен ако не е указано друго от БСВК.

С. Преглед и публичност

Техническият комитет разглежда всички получени коментари и предоставя отговори, а обобщението на резултатите от консултациите се публикува в Регистъра. За всяко разглеждане и одобрение на методология се ангажират минимум трима независими експерти, които комбинират резултатите от техническа експертна оценка и обществената консултация. Всички етапи се провеждат в съответствие с Политиката за информираност на заинтересованите страни, като подробните процедури са публично достъпни в документа за одобрение на методологии².

5. Критерии за допустимост на проекти

Принципът на допълняемост (additionality) е задължително изискване за всички проекти. Допълняемостта доказва, че намаленията на емисиите или поглъщанията на CO₂ не биха се реализирали без изпълнението на конкретния проект, т.е. проектът води до допълнителен климатичен ефект спрямо стандартния сценарий („business as usual“). Сред основните критерии за допълняемост са: финансова (проектът не би бил рентабилен без приходите от въглеродни кредити), регулаторна (не е задължителен по закон) и технологична/практическа (приложени са иновации или практики, които не са масово разпространени).

Проектите трябва да отговарят и на следните условия:

- Да отговарят на принципите за допълняемост
- Да удостовери законово основание за осъществяване на дейности чрез които да се генерират кредити
- Да спазват екологичните и законовите изисквания
- Да не са регистрирани в друг регистър за въглеродни кредити
- Да проведат обществени обсъждания със заинтересовани страни и, при нужда, да осигурят свободно и информирано съгласие (FPIC по ООН)

6. Допустимост и одобрение на методологии

Всички проекти за намаляване на емисиите по БСВК трябва да прилагат одобрена методология – това са технически инструменти с подробни протоколи за измерване, мониторинг, верификация и количествено определяне на намаления или отстранявания на парникови газове (ПГ). Методологиите предоставят конкретни технически насоки, които да гарантират достоверност, съгласуваност и прозрачност според рамката за управление, описана в раздел 1 на Балканския стандарт за въглеродни кредити (БСВК).

Всяка методология трябва ясно да уточнява:

- Дефиниции за базова линия и допълняемост.
- Протоколи за събиране на данни по проекта, дистанционно наблюдение и валидиране.
- Правила за количествено измерване, включително уравнения, параметри, фактори за емисии/отстраняване и корекции за несигурност (uncertainty);
- Мерки за ограничаване на обратно изтичане на въглерод в атмосферата (leakage), непостоянство (non-permanence) и рискове.
- Определена периодичност за мониторинг и докладване.

---

² Намира се в раздел „Документи“ на сайта.

- Правила за буферен резерв.
- Оценка на приноса към устойчивото развитие (въздействие и негативни последствия)

6.1 Одобрение и оценка на методология

Всички методологии под Балканския стандарт за въглеродни кредити (БСВК), трябва да преминат през строг и прозрачен процес на одобрение, за да се гарантира научната им достоверност, техническата им цялост и съответствието им с основните принципи на Стандарта.

Всички методологии на БСВК преминават стриктен, прозрачен процес на одобрение като те могат да бъдат адаптирани от международно признати стандарти. Представени външно от разработчици на проекти, технически институции или независими експертни организации. Методологиите могат да бъдат и разработени от Стандарта.

Одобрението включва:

- Подаване на заявление, включващо пълния комплект документи;
- Административна проверка за гарантиране на пълнотата на съдържанието и документацията, съответствие и достоверност на цитираните източници;
- Класифициране на предложението в една от три категории: незначително актуализиране, съществена промяна или критична ревизия;
- Експертна оценка от поне трима независими членове на Техническия комитет;
- Публична консултация (минимум 30 дни) чрез платформата на BCCR;
- Преработка и прозрачен отговор на всички получени коментари;
- Окончателно одобрение и публикуване в Регистъра, след което методологията става достъпна за прилагане.

Одобрените методологии трябва да отговаря на следните критерии:

- Спазват принципите на измеримост, допълняемост, постоянство, прозрачност и проверимост;
- Да бъдат уместна за специфичния локален/секторен контекст;
- Включват ефективни механизми за управление на рисковете от изтичане (leakage), несигурност (uncertainty) и обратно въздействие (reversal);
- Включват протоколи за MRV (мониторинг, отчитане и проверка);
- Подпомагат устойчивото развитие и предотвратява социални или екологични вреди;
- Напълно да съответстват на всички процесуални и документационни изисквания на БСВК

6.2 Принципи на количествено измерване и консерватизъм

Всички методологии трябва да използват последователни и прозрачни инструкции за изчисляване на намаленията или отстраняването на парникови газове. Тези изчисления трябва да вземат предвид всички емисии, свързани с изпълнението на проекта (например от използването на гориво или оборудване), и да прилагат подходящи отчисления за изтичане и несигурност.

Където съществува несигурност, методологиите трябва да използват консервативни предположения, стойности и процедури, за да се предотврати надценяването на ползите за климата от даден проект. Стандартният подход трябва да дава предимство

на подценяването, а не на надценяването. Това гарантира екологичната цялост на всички издадени кредити и повишава доверието сред участниците на пазара.

6.3 Актуализиране и прозрачност

Методологиите подлежат на периодичен преглед, за да се актуализират с последните научни постижения, промените в регулаторните или пазарните рамки и извлечени поуки. БСВК си запазва правото да ревизира, суспендира или оттегля всяка методика, която:

- Вече не отговаря на научните или правните стандарти;
- Не е била прилагана в регистрирани проекти в продължение на три последователни години.

Всички сертифицирани методологии се публикуват заедно с:

- Номер на версията;
- Дата на одобрение;
- Обобщение на промените, ако има такива.

Методологиите влизат в сила от датата на официалното им одобрение и подлежат на ежегоден преглед в съответствие с процедурата за актуализиране на документи (вж. раздел 12).

7. Валидиране и верификация

Всеки проект, кандидатстващ за регистрация в Регистъра на Балканския стандарт за въглеродни кредити, трябва да премине независима валидация и периодична верификация, извършвани от одобрени органи за валидация и верификация (VVB). Целта на тези процеси е да се гарантират точността, прозрачността и съответствието на всички претенции за намаления и отстранявания на емисии.

Списъкът на одобрените органи (минимум два) е достъпен публично. За гарантиране на независимостта и обективността се изисква участие на минимум двама експерти при всяка верификация и смяна на органа за валидиране след определен брой последователни проверки.

7.1 Валидиране

Валидирането е задължително преди регистрацията на проекта. То се извършва от независим трети орган (VVB), акредитиран по ISO 14065, ISO 14064 3, ISO 17029 или друг признат международен стандарт и одобрен от Стандарта.

Процесът на валидиране включва:

- Оценка на проектния документ (PDD);
- Потвърждение на базовата линия, допълняемостта, плана за мониторинг и предпазните мерки;
- Задължително посещение на място от VVB за всеки нов проект;
- Преглед на придружаващата документация и доказателствата за изпълнение.

Докладът за валидиране трябва да съдържа:

- Дата на издаване;
- Име, адрес и държава на регистрацията на VVB;
- Име и подпис на главния верификатор;
- Обобщение на резултатите, включително заявените от разработчика нетни отстранявания на ПГ.

Ако проект, подал заявление за регистрация по този Стандарт, е в процес на валидация към момента на подаване в Регистъра, той може да продължи валидацията съгласно версията на Стандарта, валидна към датата на започване на валидацията. Валидацията трябва да бъде приключена и окончателният Доклад от валидацията подаден, за да бъде проектът официално регистриран по Стандарта. Проектите в процес на валидация могат да оперират по предходната версия на Стандарта за срок до шест месеца.

7.2 Верификация

Верификацията е задължителна преди издаване на кредити и се извършва периодично, най-малко веднъж годишно или според изискванията на методологията. Тя потвърждава точността на резултатите от мониторинга и обема на допустимите намаления/отстранявания на емисии.

Процесът на верификация включва:

Верификацията е необходима преди издаването на кредити и трябва да потвърждава резултатите от мониторинговия доклад. Верификацията включва преглед на мониторингов доклад, полеви данни, лабораторни доклади, сателитни изображения и интервюта (където е приложимо).

Верификацията се провежда периодично, като минималният период на провеждане не може да бъде по-кратък от една година и трябва да бъде извършен от одобрен от Стандарта орган за валидиране и проверка.

Подадените доклади се преглеждат от Секретариата на БСВК, който може:

- Да ги одобри и пристъпи към регистрацията или издаване на кредити;
- Да изиска корекции или допълнителна информация;
- Да не приеме проекта при несъответствия в документацията.

Всички проекти трябва да бъдат валидирани преди регистрацията и верифицирани периодично.

7.3 Изисквания към VVB

7.3.1 Квалификация и одобрение

Органите VVB трябва да бъдат акредитирани по ISO 14065, ISO 14064-3, ISO 17029 или еквивалентен стандарт и официално одобрени. Всяко назначение включва минимум двама квалифицирани експерти. Физическите проверки на място са задължителни за всички валидации и за верификации на проекти със среден или висок риск (не по-рядко от веднъж на пет години). Неприсъствен одит се допуска само при нискорискови дейности.

7.3.2 Надзор и контрол

Стандартът има право да упражнява надзор върху работата на VVB чрез прегледи на документи, „наблюдавани“ одити (физически или дистанционни witness audits)³ и офис инспекции. Тези действия се извършват при акредитация, подновяване, риск или сигнали за нередности. Всички проверки се документират, а при нарушения се предприемат санкции или допълнителни одити. Тези механизми са част от цялостната система за контрол и изразяване на сигурност⁴.

7.3.3 Квалификация, ротация и обучение

VVB трябва да осигурят персонал с необходимата техническа компетентност и обучение по методологиите на Стандарта. Един и същ екип или VVB не може да верифицира проект повече от пет години в рамките на седемгодишен период. Стандартът може да изисква доказателства за обучение и да извършва проверки.

Всяка задача на VVB включва най-малко двама квалифицирани специалисти за гарантиране на качеството и независимата оценка.

7.3.4 Управление на конфликт на интереси

Преди всяка задача VVB подава декларация за независимост и липса на конфликт на интереси. Организации, участвали в разработването или управлението на проект, не могат да бъдат негови VVB. Нарушенията водят до санкции или премахване от списъка на одобрените.

7.3.5 Изграждане на капацитет

Обучителна програма за VVB е представена в Приложение X. Завършването ѝ е задължително за всички нови и акредитирани VVB, за да се гарантират техническата компетентност и почтеността на процесите.

Гаранции

Всички дейности по валидация и верификация трябва да се извършват от минимум двама квалифицирани специалисти. VVB се ротират, за да се осигурят независимост и обективност. Тези мерки гарантират прозрачността и доверието в Балканския стандарт за въглеродни кредити.

8. Мониторинг и докладване на проектите (MRV)

Проектите трябва да представят мониторингов доклад (MR) на определени интервали, който да включва следното:

- Потвърждение на плана за мониторинг;

---

³ „наблюдаван одит“- В процедурен контекст може да се дефинира като „действие, при което стандартът или акредитационният орган присъства физически или дистанционно по време на одитния процес, за да наблюдава работата на VVB“.

⁴ [Ръководство по Международни стандарти за контрол върху качеството, одит, преглед, други ангажименти за изразяване на сигурност и свързани по съдържание услуги, издание 2022 г.](#)

- резултати от полеви и лабораторни данни, където е приложимо;
- измерване на нетните отстранени количества емисии на ПГ;
- доказателства за постигнати съпътстващи ползи (околна среда и социални);
- заделяне на процент в резерв буфер

Докладите трябва да бъдат проверени от Стандарта преди да бъдат издадени кредити.

Докладите следва да включват най-малко следната информация:

- Изпълнение на плана за мониторинг и анализ на проекта;
- Данни, събрани в рамките на отчетния период;
- Количествено определение на нетното премахване или намаление на емисиите, изчислено по приложимата методология;
- Описание на съпътстващите ползи от проекта (напр. за почвеното здраве, биоразнообразието, водните ресурси и социално-икономическите условия и други);
- Оценка и управление на рисковете, съгласно изискванията на Стандарта.

Мониторинговите доклади трябва да бъдат вярно, пълно и проверимо оформени и подлежат на външна верификация от одобрен независим одитор преди издаване на въглеродните кредити. След успешна верификация се издават кредити, като определен процент (минимум 3%) се заделя за буферен резерв. Мониторинговият доклад се съхранява и публикува в Регистъра.

8.1. Буферен механизъм и постоянство

Буферният механизъм представлява система, при която определен процент от издадените въглеродни кредити се отделя в резервна сметка с цел покриване на рисковете от обратно изтичане (неволно връщане на вече секвестриран въглерод в атмосферата), недостатъчна ефективност на проекта, непостоянство (non-permanence) и непредвидени събития.

Този механизъм подлежи на редовен преглед и актуализация с оглед на новите научни познания и усъвършенстване в оценката на обратния риск. В случай на потвърдено обратно изтичане или загуба, необходимият брой кредити се оттеглят от буферния резерв с цел пълна компенсация.

Видове проекти:

- Земеделие и горско стопанство (напр. залесяване, възстановяване на гори, предотвратяване на обезлесяване)
- Управление на почвения въглерод в селското стопанство
- Генериране на възобновяема енергия
- Улавяне и избягване на метан
- Сини въглеродни проекти
- Други секторни или междусекторни инициативи с допустимост според БСВК

8.2 Несигурност при съхранението

Това включва загуба на уловени емисии на ПГ под външни или вътрешни влияния причинени от форсмажорни събития или от изпълнителя на проекта.

Отговорността за риска от обратно въздействие се разпределя, както следва:

Стандартът (BCCS) определя общите правила и изисквания за идентифициране, оценка и справяне с рисковете от обратно въздействие.

Всяка методология предоставя специфични за контекста процедури за оценка на нивата на риск и стратегии за смекчаване в зависимост от типа на проекта (например залесяване или въглерод в почвата).

Разработчиците на проекти са отговорни за провеждането на оценки на риска, количествено определяне на потенциалните рискове, изпълнение на планове за смекчаване и поддържане на прозрачно отчитане на обратните процеси.

Регистърът управлява отчитането на издадените кредити и буферния резерв като гарант за компенсация при загуба на секвестриран въглерод (reversal).

Проектите с по-високи от очакваните рискове трябва да предприемат следните стъпки:

1. Повторна оценка на риска и количествено определяне на приноса на буфера: разработчиците на проекти трябва да актуализират своята оценка на риска и да коригират размера на буфера.
2. Да представят актуализираните оценки на Стандарта за преглед и одобрение.
3. Валидиране от трета страна: независими одитори проверяват ревизираните нива на риск и размера на буфера.
4. Преглед и одобрение от Стандарта
5. Актуализиране в платформата на Регистъра.
6. Прилагане на мерки за смекчаване на последиците – от разработчиците може да се изисква да въведат допълнителни мерки за намаляване на риска.

Стандартът ще поддържа буферен резерв, специфичен за всеки проект и според оценката на риска от загуба на секвестриран въглерод. В случай на потвърдена загуба, кредитите ще бъдат изтеглени от тази сметка, за да се компенсира загубата.

Когато кредитите се издават след потвърдено отстраняване на парникови газове, определен процент ще се разпределя в буферния фонд на проекта. Този процент, наричан „буферна вноска“, се основава на нивото на риска от загуба на секвестриран въглерод, посочен в проектния документ (PDD), и може да варира в зависимост от проекта.

8.3 Дигитализация на кредити

Регистърът забранява на Притежателя на партия да създава пряко или косвено, като дава съгласие на дадено лице да създаде каквито и да е нови помощни токени, свързани с кредити, незаменими токени, крипто валути или подобни крипто/цифрови активи, инструменти, права или продукти, които се вграждат като базови кредити или права за придобиване на основни кредити под каквато и да е форма без изричното писмено съгласие на Регистъра, което се предоставя по еднолична и абсолютна преценка на Регистъра. Регистъра си запазва всички права, наред с другото, да създава цифрови представяния на кредити, права върху кредити или вграждане на кредити като основен компонент във всяка съставна или комплексна договореност

или начинание. Регистърът си запазва всички права за създаване на финансови инструменти или ценни книжа.

8.4 Изисквания за устойчивост

Проектите трябва да се ангажират за минимален оперативен период от десет (10) години, след което се провежда преглед за определяне на необходимостта от продължаване. Оценката на риска и съответното участие в буферния резерв се извършват при необходимост, но най-малко веднъж на всеки пет (5) години. Всеки проект е длъжен да направи първоначална оценка на риска, за да определи размера и условията на буферния резерв за жизнения цикъл на проекта.

Терминът „устойчивост“ се определя като способността на даден проект да генерира въглеродни кредити, които са надеждни, дългосрочни и предоставят значителни климатични ползи, като същевременно поддържат стойност за купувачите и останалите заинтересовани страни. За да бъде устойчив, проектът трябва да отговаря на следните ключови критерии:

а) Екологична устойчивост

- **Постоянство на поглъщанията (Permanence):** Намален риск от загуба на постигнатите емисионни намаления (например чрез пожари, промени в земеползването, климатични събития и др.).
- **Предотвратяване на изтичане на емисии (Leakage):** Проектът не трябва да води до увеличаване на емисиите извън границите си.
- **Допълняемост (Additionality):** Емисионните намаления не биха се случили без проекта.

б) Икономическа устойчивост

- **Финансова жизнеспособност:** Проектът трябва да има прогнозна оценка, че ще генерира достатъчно приходи от продажбата на въглеродни кредити и/или съпътстващи ползи.
- **Стимули за участниците:** механизми за разпределение на приходите, които мотивират собствениците на земя, фермерите или общностите да участват.

в) Социална устойчивост

- **Включване на местните общности:** Доброволното участие, информирано съгласие и реална полза за участниците.
- **Съответствие с принципите за социална справедливост и права на човека.**
- **Създаване на работни места, подобряване на условията на живот и достъпа до ресурси.**

г) Институционална устойчивост

- Проектът трябва да се изпълнява съгласно признат въглероден стандарт
- Всички твърдения и резултати трябва да се подкрепят с научни доказателства и количествени данни от мониторинг.
- Проектът трябва да има документиран минимален срок на действие

е) Устойчивост спрямо пазара и търсенето

- Гъвкавост за адаптиране към нови регулации, пазарни механизми и международни инициативи.

9. Проекти с ретроспективна дата на започване

БСВК допуска разглеждането на проекти с ретроспективна или обратно датирана начална дата, ако проектът може да докаже непрекъсната допустимост, изпълнение на изискванията на Стандарта от заявената начална дата и да предостави ясен, одитируем доказателствен материал за дейности по намаляване на ПГ през целия период. Ретроспективното кредитиране се ограничава единствено до дейности, осъществени след влизане в сила на релевантните национални или международни политики за въглеродни кредити и не трябва да влиза в конфликт с други кредитиращи системи или да води до двойно отчитане. Техническият комитет си запазва правото да отхвърли ретроспективни заявки за кредитиране, които не могат да бъдат напълно обосновани.

10. Право на собственост върху въглеродните кредити

Разработчиците на проекти са длъжни ясно да разграничат правата върху въглеродните кредити, които ще бъдат издадени, и да декларират, че съответните намаления и отстранявания на емисии от парникови газове не са регистрирани или декларирани другаде. Те поемат отговорност за всяко нарушение, включително замяна или анулиране на спорни кредити.

Регистърът определя правата по прехвърлянията на кредитите. Условието са подробно разписани в „Общите условия“ на Стандарта.

11. Оценка на социалното и екологичното въздействие

Всички проекти, методологии и програми, които кандидатстват за сертификация по Стандарта, са длъжни да спазват система от социални и екологични гаранции („Safeguards“), които осигуряват липса на неблагоприятно въздействие („Без нетна вреда“) върху човешкото здраве, обществото, биоразнообразието и околната среда. Заявителите трябва да представят попълнена собствена или SD Tool таблица на Стандарта с ясно определени индикатори за ползи и потенциални рискове, както и план за наблюдение, съдържащ методите и доказателствата за проследяване на напредъка.

Всеки проект и програма следва да осъществи предварителна оценка на социалните и екологични въздействия, която идентифицира и минимизира потенциалните вредни въздействия, отчете социалните и екологичните въздействия и докаже съответствие с международните добри практики като: Декларация на ООН за правата на коренното население, Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека, основните принципи и права от Международната организация на труда (МОТ), както и всички приложими национални и местни закони относно опазването на околната среда, труда, здравето и безопасността.

Оценката задължително включва:

- Идентифициране на рисковете и мерките за тяхното отстраняване или минимизиране, план за наблюдение и докладване на социално-икономически и екологични ползи;
- Документиране на свободното, предварително и информирано съгласие (FPIC) на заинтересованите страни и общности, когато е приложимо;
- Публична SD Tool оценка⁵ с базови и целеви стойности, методология за мониторинг и доказателства за всеки индикатор.

Въглеродни кредити могат да се издават само за проекти, които:

- Не използват химикали, посочени в Стокхолмската и Ротердамската конвенция;
- Избягват употребата на пестициди, класифицирани като 1A и 1B според СЗО⁶;
- Демонстрират измерими и положителни ефекти върху биоразнообразието и екосистемните услуги;
- Следват, където е възможно, Целите за устойчиво развитие на ООН (ЦУР).

Въглеродни кредити могат да се издават само за проекти, чиято оценка на въздействието върху околната среда доказва как проектът предоставя устойчиви ползи и адресира рисковете, свързани със Целите за устойчиво развитие на ООН, защитата на поземлените права (коренно население), ресурсите, местното население и общности, социалното включване на жени, младежите и маргинализираните групи. Рисковете и ползите се идентифицират по „Насоките за устойчиви съпътстващи ползи и въздействия“, като се предоставя план за намаляване на риска от изтичане на въглерод обратно в атмосферата.

Всеки краен купувач при заявка за оттегляне от обращение на кредити трябва да подпише Декларация за ангажимент към околната среда, с която потвърждава, че кредитите ще се използват единствено за компенсиране на остатъчни, трудно намалими емисии, а няма да бъдат препродавани или използвани неправомерно. Купувачът носи пълна правна отговорност за достоверността на предоставената информация. Неспазването на тези изисквания може да доведе до отказ за, оттегляне от обращение на кредити или закриване на партидата му в Регистъра.

12. Процедура за актуализиране на документи

Балканският стандарт за въглеродни кредити има официална прозрачна процедура за актуализация на процедурите и документите си, която гарантира научна обоснованост, съгласуваност и доверие. Актуализациите могат да бъдат инициирани от нови научни данни, обратна връзка, законодателни промени, необходимост от привеждане в съответствие с международни стандарти или корекции на съществуващи текстове.

Процесът включва:

---

⁵ SD Tool се намира в Приложение 2.

⁶ Клас Ia – „извънредно опасен“; Ib – „силно опасен“ са определени според Класификация на Световната здравна организация на пестицидите, базирана на високата токсичност за хората. За подробности вижте: СЗО (2020). ISBN: 9789240005662

1. Инициране – заявка от заинтересована страна, разглеждана от компетентно лице.
2. Оценка – категоризация като незначителна, съществена или критична промяна.
3. Изготвяне и преглед – вътрешна ревизия от административния екип.
4. Консултация – 30-дневно обществено допитване при съществени/критични промени.
5. Одобрение и публикуване – публикуване с резюме на промените, дата на влизане в сила и указания за миграция.

Може да бъде активна само една версия на документ за дадена дейност. Предишните версии се архивират и са публично достъпни. Всички промени се документират и подлежат на одит. Подробна процедура е разписана в съответния документ в раздел „Документи“.

13. Жалби

Въведена е прозрачна и леснодостъпна процедура за подаване, преглеждане и разрешаване на жалби и сигнали. Всички жалби се обработват стриктно според официалната процедура като се гарантира безпристрастност, поверителност и навременно разрешаване за всички засегнати страни.

14. Приложения (образци)

Задължителни документи за съответните програми, които се актуализират периодично:

Приложение Приложение 01 – Насоки за структура на проектна документация (PDD)

Настоящото приложение предлага универсален модел за проектна документация (Project Design Document – PDD) за всеки проект, кандидатстващ за регистрация в Стандарта.

Документът трябва да включва следните раздели:

- Основна информация за проекта – име, местоположение, инициатор (разработчик), участници, цели, продължителност.
- Методология – коя одобрена методология се използва, обосновка и начин на прилагане.
- Допълняемост (Additionality) – защо дейностите са извън обичайните бизнес практики.
- Базова линия – какви биха били емисиите без проекта.
- Сценарий на проекта – как проектът намалява или премахва емисии.
- Мониторинг и MRV план – как ще се събират, анализират и докладват данни.
- Оценка на риска и буфери – управление на климатични, проектни и пазарни рискове.
- Екологични и социални въздействия – съпътстващи ползи или рискове.
- Консултации със заинтересованите страни.
- Финансов анализ и устойчивост – икономическа жизнеспособност на проекта.

Приложение 02 – Насоки за оценка на екологично и социално въздействие

Приложението предлага структура за оценка на социалното и екологичното въздействие (Environmental and Social Impact Assessment – ESIA). Документът трябва да съдържа:

- съпоставка с Целите за устойчиво развитие на ООН (ЦУР) и описание как проектът допринася към конкретни цели (напр. ЦУР 2 „Без глад“, ЦУР 8 „Достойна работа и икономически растеж“, ЦУР 13 „Климатични действия“, ЦУР 15 „Живот на сушата“);
- анализ на потенциални социални, екологични и икономически рискове и съответните превантивни мерки;
- индикатори за мониторинг – равен достъп, удовлетвореност, участие на заинтересовани страни;
- отчет за проведените консултации със заинтересовани страни.

Всеки доклад за ESIA трябва да включва:

- Име на индикатора (например „Съдържание на почвен органичен въглерод“)
- ЦУР таргет (например „15.3.1“) – използвайте SDG Mapper или еквивалентен инструмент (Global Compact Self-Assessment tool)
- Код на метриката IRIS+ ⁷(например „OI4504“)
- Инструментът за съпоставяне с ЦУР използва дефиниции, съвместими с IRIS+, и се използват IRIS+ метрики за детайлно измерване, мониторинг и отчитане
- Базова / Целева / Проверена стойност
- Източник на верификация (лаборатория, одит, FPIC и др.)

Примерна бланка SD Tool:

Категория	Ваш индикатор / Цел на програмата	Съответна ЦУР (SDG) цел и таргет	Съответна метрика по IRIS+	Бележки / Приложение в отчитането
1. Околна среда	Съдържание на почвен органичен въглерод (SOC, t/ha), биоразнообразие, въглеродни емисии	ЦУР 13.2 (Интеграция на климатични мерки), ЦУР 15.1 (Опазване на екосистеми), ЦУР 15.3 (Неутралност по отношение на деградацията на земите)	- OI4504: Съдържание на почвен органичен въглерод (t/ha) - PI6796: Площ под устойчиво управление (ha) - OI6697: Намаление на емисии на ПГ (tCO _{2e}) - PI9652: Богатство на видовете (брой видове/индивиди)	Лабораторни анализи и ГИС мониторинг осигуряват количествено доказателство за подобро състояние на почвите, екосистемите и въглеродния баланс.
2. Социална	Нови работни места, участие на	ЦУР 8.5 (Пълна и продуктивна заетост), ЦУР 5.5	PI3687: Пълно работно време (брой FTE) -	Годишният одит на персонала и анкетите могат

⁷ <https://iris.thegiin.org/document/iris-and-u.n.-sustainable-development-goals/>

	жени и малцинства	(Равенство на половете), ЦУР 10.2 (Социално включване)	PI8330: Постоянни служители – жени (%) PI9316: Постоянни служители – представители на малцинства (%)	директно да попълват социалните метрики по IRIS+.
3. Икономическа	Увеличен доход, достъп до пазари, диверсификация	ЦУР 1.1 (Намаляване на бедността), ЦУР 2.3 (Доходи и производителност на малки производители), ЦУР 8.3 (Подкрепа на предприемачеството)	- PI7464: Промяна в дохода на бенефициентите (%) - PI2822: Среден приход на бенефициент (€ / ha) - PI5691: Достъп до пазари – брой канали	Финансови отчети и анкети с фермери осигуряват проверими данни за социално-икономическите ползи.
4. Институционална / Управленска	Публични консултации, FPIC, участие на заинтересовани страни	ЦУР 16.7 (Инклузивно вземане на решения), ЦУР 17.17 (Партньорства за устойчиво развитие)	- OI1875: Проведени консултации с участници (брой/год.) - PI4586: Наличие на механизъм за жалби (Да/Не) - PI8194: Получено FPIC (Да/Не)	Протоколи от срещи и FPIC декларации служат като доказателства за добро управление и спазване на принципите на ICROA/SD VISTa.
5. Защитни мерки (Safeguards)	ЕОСС (ESIA), жалби, предотвратяване на вреди	ЦУР 13.3 (Устойчивост към климатични рискове), ЦУР 15.5 (Опазване на биоразнообразието), ЦУР 16.6 (Ефективни институции)	- OI6912: Проведена екологична и социална оценка (Да/Не) - PI4060: Разрешени жалби (брой/%) - PI2842: Изпълнени коригиращи действия	Подпомага принципа на ICROA „Без нетна вреда“; включва се в годишните ESG / SDG отчети.

Приложение 03 – Декларация за ангажименти към околната среда

Настоящото приложение представлява официален документ, с който купувачът на въглеродни кредити потвърждава ангажимента си към опазването на околната среда чрез тяхното оттегляне от обращение. Декларацията включва:

- ясно заявено намерение за оттегляне от обращение по екологични съображения;
- потвърждение, че кредитите няма да бъдат използвани за други цели, търговски сделки или препродажба;
- искане за вписване в публичния регистър на Стандарта с посочена екологична цел на компанията;

- подпис и дата от крайния купувач.

Документът служи като доказателство за реална климатична ангажираност и гарантира прозрачност.

Приложение 04

1. Структура на обучението на VVB

1.2 Формат

- Смесено обучение: онлайн модули, уебинари, на живо и присъствени работни срещи
- Обща продължителност: 4 дни (включително оценяване)

1.3. Основни модули

Module 1: Въведение в Стандарта за въглеродни кредити на Балканите (BCCS)
Преглед и принципи (законодателни, екологични, пазарни аспекти)
Критерии на стандарта и допустимост на проекти

Модул 2: Проектен цикъл и документация
Регистрация, валидиране, мониторинг, издаване на кредити
Изисквания към документация и стандарти за доказателства

Модул 3: Изисквания за валидиране
Допълняемост, определяне на базова линия, методологии
Консултации със заинтересовани страни, FPIC, социални/екологични защити

Модул 4: Процес на верификация
Мониторинг, докладване и верификация (MRV)
Протоколи за посещения на място, вземане на проби, проверка на данни

Модул 5: Управление на риска
Идентифициране на рискове, предотвратяване на измами, конфликт на интереси
Работа с несъответствия и коригиращи действия

Модул 6: Законодателни, етични и отчетни задължения
Кодекс на поведение

Формати за докладване, прозрачност, поверителност

Модул 7: Инструменти на регистъра
Работа с Регистъра
Качване на доклади, управление на проектни записи

1.4 Оценяване и сертификация

Оценяване в края на обучението

Участниците, които успешно преминат изискванията, получават сертификат БСВК VVB и се вписват в „Списъка на одобрените VVB“.

2. Sample Schedule

Ден	Време	Тема/Модул	Формат
1	09:00-09:30	Посрещане, цели, преглед	Онлайн/присъствено
	09:30-11:00	Модул 1: Преглед на BCCS, правни принципи	Презентация/QA
	11:00-13:00	Модул 2: Проектен цикъл и документация	Презентация/групова
	14:00-16:00	Модул 3: Процес на валидиране и критерии	Работилница/дискусия
2	09:00-10:30	Модул 4: Процес на верификация	Интерактивна сесия
	10:30-12:30	Модул 5: Управление на риска	Казуси
	13:30-15:00	Модул 6: Законодателни и етични въпроси	Групово упражнение
3	09:00-12:00	Модул 7: Инструменти на регистъра	Демонстрация на живо
	13:00-16:00	Имитирана одитна сесия	Ролеви игри
4	09:00-10:00	Преглед и открита QA	Панел с въпроси
	10:00-12:00	Финална оценка	въпросник
	13:00-14:00	Закриване, сертификати	Обобщение/обратна връзка

Забележка: Участието е задължително за всички VVB и кандидати, които се акредитират по БСВК. Завършването на обучението и положителната оценка са изискване за вписване в списъка на одобрените VVBs.